

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยยอมรับและเห็นความสำคัญของการศึกษาเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ได้กำหนดแนวนโยบายการศึกษาของรัฐว่า "รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษาโดยถือว่าการศึกษามีความสำคัญในอันดับสูงยิ่งแห่งกิจการของรัฐ" โดยนัยนี้ การศึกษาจึงเป็นสิ่งบริการทางสังคม และเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนโดยทั่วไปให้ได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาอย่างทั่วถึง Benson (1978) ได้ให้ความคิดเห็นว่า ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศเกิดจากการลงทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แต่การที่มนุษย์จะมีทักษะและเป็นคนที่มีผลผลิตต่าง ๆ ขึ้นมาได้นั้น ก็ต้องเกิดจากกระบวนการศึกษา เช่นเดียวกับที่ อุกฤษ ญูประเสริฐ (2529) กล่าวไว้ว่า การที่ประเทศหนึ่งประเทศใดจะพัฒนาก้าวหน้า การพัฒนาจะเป็นไปด้วยดี หรือรวดเร็วมากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ๆ หลายประการ และในบรรดาปัจจัยสำคัญนั้น ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ (Human resource) นับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่ละเลยไม่ได้ และเครื่องมือสำคัญของสังคมแต่ละสังคม ที่มีบทบาททำให้มนุษย์กลายเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาก็คือ การศึกษา

การจัดการศึกษาในประเทศไทยนั้น แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษต่อจากระดับประถมศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัยตามความต้องการ ความสนใจและความถนัด เพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง และสังคม

การศึกษาระดับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน คือ มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียนตอนละประมาณ 3 ปี และมีเป้าหมายในการจัดอยู่ 2 ประการคือ เพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาสูงขึ้นกว่าระดับประถมศึกษา ให้มีความรู้ความชำนาญ และเป็นกำลังคนระดับกลางของประเทศประการหนึ่ง และมุ่งผลิตคนเพื่อป้อนเข้าสู่ การศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อเป็นกำลังคนระดับสูงโดยเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยและ มหาวิทยาลัยอีกประการหนึ่ง การจัดการมัธยมศึกษาในประเทศไทยจัดโดยบุคคลหลาย ฝ่าย คือ จัดโดยรัฐซึ่งมีโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา และโรงเรียน สาธิตต่าง ๆ แล้วยังมีการจัดโดยเอกชน อันได้แก่โรงเรียนราษฎร์ทั้งหลายด้วย แม้ว่า การจัดการมัธยมศึกษาในประเทศไทยจะยังไม่ได้ขยายเป็นการศึกษาภาคบังคับ แต่ก็ มีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาที่จะให้เป็นบริการอันพึงมีพึงได้กับประชาชนทุกคนโดย เสมอภาค ไม่ว่าจะมิมีปัญหาฐานะ ความถนัด หรือความสนใจแตกต่างกัน ทั้งนี้โดย จัดให้ในรูปแบบของการศึกษาเพื่อมวลชน (Universal Secondary Education)

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จัดว่าเป็นช่วงสุดท้ายที่เด็กได้ศึกษาอยู่ใน โรงเรียนและอยู่ในความดูแลของครู เพราะหลังจากนั้นแล้วเด็กจะต้องออกไปประกอบ อาชีพหรือศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งต้องดูแลตนเองอย่างผู้ใหญ่เต็มตัว โดยนัยนี้ การมัธยมศึกษาจึงเป็นการจัดการศึกษาสำหรับวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่แตกต่างไปจากวัย อื่น ๆ นอกจากนี้จากความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาท อย่างมากในการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทำให้ยากแก่การปรับตัวของวัยรุ่น ถ้าเด็ก ไม่ได้รับการอบรมดูแลที่ดีพอก็จะส่งผลให้กลายเป็นปัญหาแก่สังคมและประเทศชาติต่อ ไปในอนาคต ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่ง

วิทยุ โสธร (2516) เน้นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญที่สุด เพราะโรงเรียนเป็นระบบสังคมระบบหนึ่ง อาคารเรียน หลักสูตร แบบเรียน อุปกรณ์ ในการเรียนการสอนจะตัวอย่างไรก็ตาม จะไร้ความหมายถ้าคนใช้สิ่งเหล่านั้นไม่มีความ สามารถพอ ไม่มีความตั้งใจหรือพอใจจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดไม่ว่าโรงเรียนนั้น

จะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่หรือขนาดเล็กเพียงใดก็ตาม เช่นเดียวกับที่ราตรี ฤทธิสาร (2523) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่จะบันดาลให้หน่วยงานมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้น ได้แก่ ลักษณะของบุคลากรในหน่วยงานนั้น ๆ โดยเฉพาะลักษณะของผู้บริหาร หากผู้บริหารเป็นผู้ที่ขาดความรู้ทางการบริหารและการปกครอง ขาดความยุติธรรม ขาดลักษณะความเป็นผู้นำ ไม่รู้จักวิธียุทธศาสตร์ และมอบหมายงานไม่เป็นหน่วยงานนั้น ก็ย่อมประสบความล้มเหลวได้ ในทางตรงกันข้าม หากผู้บริหารมีพฤติกรรมผู้นำในลักษณะผสมผสานระหว่าง พฤติกรรมแบบมุ่งงาน หรือมุ่งสัมพันธภาพ กล่าวคือ เน้นความเข้าใจในการดำเนินงานตามนโยบาย การติดต่อสื่อสารและวิธีดำเนินงานให้สำเร็จด้วยดี มีความไว้วางใจผู้ร่วมงาน มีความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน ให้ความอบอุ่นและเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน หน่วยงานนั้นก็จะมีบรรลุวัตถุประสงค์ได้ โดยนัยสำคัญทำนองเดียวกันนี้ หัวหน้าสถานศึกษาคือ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน จึงมีความสำคัญต่อโรงเรียน ผู้ร่วมงาน ครูอาจารย์ บุคลากรทุกฝ่ายที่สัมพันธ์กับโรงเรียน และความสำเร็จตามเป้าหมายในการบริหารโรงเรียนเป็นเอกประการ จึงเห็นได้ว่าผู้นำต้องเป็นบุคลากรที่มีความสามารถในการนำหมู่คณะไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารงานต่าง ๆ เป็นบุคคลที่สามารถจะเชื่อมโยงประสานความคิดเห็น และพฤติกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน จึงเป็นหัวใจสำคัญต่อความสำเร็จ และความล้มเหลวในการบริหารโรงเรียน โรงเรียนที่มีผู้บริหารที่ดีถึงพร้อมด้วยคุณลักษณะภาวะผู้นำ และมีพฤติกรรมภาวะผู้นำที่ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ ย่อมเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้า บรรลุถึงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้ (สุรกิตต์ กิตติธิระพงษ์, 2528)

ในปัจจุบันมีการศึกษาเกี่ยวกับการทำงานของสตรีมากขึ้น เพราะสตรีเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นปัจจัยสำคัญ ที่จะเป็นตัวเร่งในการพัฒนาประเทศ และเป็นบุคคลที่ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบต่อการพัฒนาโดยตรง การพัฒนาประเทศจะเกิดผลอย่างเต็มที่ หากสตรีได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง และได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาต่าง ๆ ดังที่พบว่าทุกวันนี้สตรีได้ก้าวเข้าสู่บทบาทผู้นำถึงในระดับผู้นำของประเทศ

สังคมไทยเองก็เปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมืองเพิ่มมากขึ้น ทั้งส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น เทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส่วนในด้านการบริหารการศึกษานั้น สตรีได้รับตำแหน่งเป็นผู้บริหารการศึกษามากขึ้น กล่าวคือ สตรีหลายคนมีตำแหน่งเป็นผู้บริหารตั้งแต่ระดับโรงเรียนจนถึงระดับกระทรวงมีความสามารถและประสิทธิภาพในการบริหารงานประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ

รุ่ง แก้วแดง (2532) กล่าวถึง สตรีว่า สตรีมีบทบาทในการบริหาร การศึกษาดีกว่าชาย โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีผู้อำนวยการเป็นหญิงจะมีการเอาใจใส่ดูแลมากกว่าโรงเรียนที่มีผู้อำนวยการเป็นชาย และผู้บริหารหญิงยังเอาใจใส่ดูแล เรื่องการเงินเป็นอย่างดี ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือย ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้บริหารชายอย่างเช่น ในโรงเรียนรัฐบาลค่านำรุงการศึกษาของโรงเรียนที่มีผู้บริหารเป็นหญิงจะเหลือจ่ายมากกว่าโรงเรียนที่มีผู้บริหารเป็นชาย อย่างไรก็ตาม สตรีก็มีจุดอ่อนในการบริหาร งานหลายประการด้วยกันคือ ใช้นุเคราะห์ไม่เป็น จะเลือกใช้เฉพาะคนสนิท 2-3 คน เท่านั้น และยังบริหารงานไม่เป็นธรรม ไม่มีการวางแผนล่วงหน้า และมักจะปฏิเสธ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ส่วน ปรียา คงฤทธิศึกษากร (2533) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับ สตรีสมัยใหม่ว่า ส่วนใหญ่คงมุ่งงาน จริงจังต่อชีวิต ละเอียดรอบคอบ มุ่งความเป็นเลิศ และใฝ่สูง นอกจากนั้น สตรียังคงมีความละเอียดอ่อน และหวั่นไหว ไม่ว่าจะอยู่ใน วงราชการหรือในวงธุรกิจ แต่ความ "กตัญญู" ในวงธุรกิจมีน้อยกว่า เนื่องจากธุรกิจ นิยมความฉับไว นับถือความสามารถและถือกฎเกณฑ์กติกามากกว่าความสัมพันธ์ส่วนตัว จึงไม่น่าประหลาดใจที่มีสตรีนักธุรกิจผู้ประสบความสำเร็จในระดับสูงอยู่มากมาย ใน ขณะที่วงการมีสตรีที่อยู่ในตำแหน่งนักบริหารระดับสูง (จริง ๆ) อยู่ไม่กี่คน

กรมสามัญศึกษา เป็นกรมใหญ่ กรมหนึ่งที่ได้รับผิดชอบ การมัธยมศึกษาทั่วประเทศ การบริหารงานแบ่งออกเป็น ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ภารกิจหลักของ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบมีอยู่ 6 งานคือ การบริหาร งานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานธุรการ การบริหารอาคารสถานที่ และบริการ การบริหารกิจการนักเรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ส่วน

โรงเรียนนั้นมีทั้งโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนสตรี และโรงเรียนสหศึกษา ในการบริหารงานนั้น บางครั้งก็เกิดปัญหา เกิดความขัดแย้งภายในโรงเรียนสาเหตุประการหนึ่ง คือ เกิดจากการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารเอง อีกประการหนึ่ง คือ การดำรงตำแหน่งของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่ได้กำหนดระยะเวลา หรือวาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารโรงเรียนไว้

องค์การทุกองค์การย่อมต้องการผู้นำที่มีความสามารถ พฤติกรรมของผู้นำเป็นสิ่งสำคัญในหน่วยงาน เพราะจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าหน่วยงานนั้น ๆ มีลักษณะวิธีการปฏิบัติงาน และมีผลงานเป็นอย่างไร การศึกษาพฤติกรรมของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารนั้น ๆ มีคุณสมบัติและภาวะผู้นำอยู่มากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญ เป็นศิลปะอันจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งของนักบริหาร ต่อการที่จะนำหน่วยงานหรือองค์การไปสู่ความสำเร็จ เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและผลงานการวิจัยของสตรีทางการบริหาร การศึกษา ซึ่งยังมีได้มีการศึกษาเกี่ยวกับผู้บริหารสตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษามาก่อน ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษาว่ามีคุณสมบัติและภาวะผู้นำเป็นแบบใด

ในการศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา ครั้งนี้จะยึดกรอบทฤษฎี 3 มิติของ William J. Reddin ซึ่งเป็นทฤษฎีที่สอดคล้องในการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษามากที่สุด เพราะทฤษฎีนี้เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนล้วนแต่มีลักษณะความเป็นผู้นำ และแบบของความเป็นผู้นำอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น ส่วนสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมเป็นตัวแปรที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้ภาวะผู้นำของมนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะ เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเองหรือสถานการณ์ที่มนุษย์สร้างขึ้น บางคนอาจจะยึดแบบผู้นำแบบใดแบบหนึ่งตลอดไป แต่บางคนอาจจะเปลี่ยนแบบผู้นำไปตามเวลา สถานการณ์ สิ่งแวดล้อมและตำแหน่งหน้าที่การงานที่รับผิดชอบ

มิติทั้ง 3 ของ William J.Reddin ได้แก่

1. มิติมุ่งงานหรือ กิจสัมพันธ์ (Task Orientation)
2. มิติสัมพันธ์ภาพหรือมิตรสัมพันธ์ (Relationships Orientation)
3. มิติประสิทธิผล (Effectiveness)

การศึกษาแบบผู้นำของไทยตามทฤษฎี 3 มิติของ Reddin เท่าที่พบมีดังนี้
คือ

ในปี 2522 กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา ได้ศึกษา "แบบบริหารและประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา"

ในปี 2522 สมเกียรติ ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ ได้ศึกษา "การศึกษาแบบผู้นำในสภาสังคมสงเคราะห์ : การประยุกต์ใช้ทฤษฎี 3 มิติ ของวิลเลียม เจ.เรดดิน"

ในปี 2526 พัฒนา สงวนกล้าจิตต์ ได้ศึกษา "แบบผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทฤษฎี 3 มิติ ของเรดดิน"

ในปี 2528 สุรศักดิ์ กิตติธิระพงษ์ ได้ศึกษา "พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 11 "

ในปี 2528 อนันต์ เจียมเจริญ ทำการวิจัย "แบบผู้นำของนายทหารระดับพันเอก"

ในปี 2532 อาริรัตน์ หิรัญโร ทำการวิจัย "แบบผู้นำที่ส่งผลต่อแรงจูงใจและความพอใจในการทำงานของอาจารย์ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา"

ในปี 2533 มาลี อังคนานูวัตติ ได้ศึกษา "พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี ในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ"

จากการสำรวจงานวิจัยเกี่ยวกับแบบผู้นำตามทฤษฎี 3 มิติของ William J. Reddin ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาเรื่องนี้ตามกรอบทฤษฎี 3 มิติ ของ Reddin โดยใช้แบบสอบถาม MSDT (The Management Style Diagnosis Test) เป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาถึงแนวทางในการคัดเลือกแต่งตั้ง และอบรมพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นสตรีให้มีประสิทธิภาพ มี

พฤติกรรมภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการบริหารงานในโรงเรียน
มัธยมศึกษา และกรมสามัญศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี โรงเรียนเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. พฤติกรรมภาวะผู้นำเป็นพฤติกรรมที่วัดได้ด้วย แบบสอบถาม MSDT
(The Management Style Diagnosis Test) สร้างโดย William J. Reddin
2. ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบตามความคิดเห็นที่เป็นจริงตรงตามพฤติกรรม
ของแต่ละคนโดยปราศจากอคติใด ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เท่านั้น
2. ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม MSDT (The Management Style
Diagnosis Test) ซึ่งสร้างโดย William J.Reddin แปลและเรียบเรียงโดย
อุทัย หิรัญโต (2520) เป็นเครื่องมือศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา ตามกรอบทฤษฎี 3 มิติ ของ William J.Reddin มิติทั้ง 3
ได้แก่

1. มิติมุ่งงานหรือกิจสัมพันธ์ (Task Orientation)
2. มิติสัมพันธ์ภาพหรือมิตรสัมพันธ์ (Relationships Orientation)
3. มิติประสิทธิผล (Effectiveness)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลหรือ แนวทางในการพัฒนาอบรมผู้บริหารสตรีเพื่อให้มีพฤติกรรมภาวะผู้นำที่พึงประสงค์
2. เป็นแนวทางในการสร้างเกณฑ์คัดเลือกผู้ที่จะเป็นผู้นำ หรือผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาต่อไป
3. เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูงของกรมสามัญศึกษา ในการแต่งตั้งผู้ที่จะไปเป็นผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษา
4. เป็นแนวทางสำหรับผู้นำในปัจจุบันได้พิจารณาพฤติกรรมของตนเองว่ามีจุดเด่น และจุดบกพร่องอย่างไร

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รวมถึงผู้รักษาการในตำแหน่งนั้น ๆ ด้วย

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดทำการสอน ตั้งแต่ชั้น ม.1-ม.3 หรือ ชั้น ม.1-ม.6 หรือ ชั้น ม.4-ม.6 สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ แบ่งเป็นส่วนกลาง 26 โรงเรียน, ส่วนภูมิภาค 105 โรงเรียน รวม 131 โรงเรียน

ผู้นำ คือ ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งหรือยกย่องหรือสร้างตนขึ้นไปเป็นหัวหน้า เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการตัดสินใจ จูงใจให้ผู้อื่น ปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ได้รับผลสำเร็จตามเป้าหมาย ด้วยความเลื่อมใสศรัทธา ทั้งยังเป็นศูนย์รวมน้ำใจก่อให้เกิดพลังแห่งความสามัคคีในหมู่คณะ

พฤติกรรมภาวะผู้นำ หมายถึง การแสดงออกของผู้นำในการใช้อิทธิพลเหนือคนอื่นหรือกลุ่ม ให้ทำตามความตั้งใจของตนหรือกลุ่มโดยให้คนอื่นเกิดความเลื่อมใสนับถือ ให้ความไว้วางใจ ทั้งสมัครใจร่วมมืออย่างเต็มที่ และงานบรรลุถึงเป้าหมาย

พฤติกรรมด้านกิจสัมพันธ์ (Task Orientation) หมายถึง การบริหารงานโดยเน้นภารกิจการทำงาน ผู้บริหารพยายามทำความเข้าใจกับผู้ร่วมงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การจำแนกงาน การจัดสายการบังคับบัญชา การแนะวิธีการทำงาน พัฒนาตนเองและผู้ร่วมงานให้มีสมรรถภาพในการทำงาน การสร้างแรงจูงใจ และการอำนวยความสะดวก เพื่อให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

พฤติกรรมด้านมิตรสัมพันธ์ (Relationships Orientation) หมายถึง การบริหารงานโดยเน้นสัมพันธ์ภาพ รักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีระหว่างตนเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา สนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความสามัคคีและความร่วมมือร่วมใจ พยายามขจัดความขัดแย้ง ระมัดระวังเรื่องขวัญและกำลังใจของผู้ร่วมงาน เปิดโอกาสในการติดต่อสัมพันธ์ให้อย่างเสรี

ประสิทธิผลของการบริหาร (Effectiveness) หมายถึง ผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โดยนำพฤติกรรมการบริหารทั้งด้านกิจสัมพันธ์ และมิตรสัมพันธ์ของผู้บริหารมาวิเคราะห์เพื่อชี้ขาดว่า ลักษณะเช่นใดให้ผลดีมากที่สุดเพียงใด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัยโดยสังเขปดังนี้

1. ประชากร

ประชากร ประกอบด้วยผู้บริหารสตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ได้แก่ ครูใหญ่ 2 คน อาจารย์ใหญ่ 28 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 101 คน รวมทั้งสิ้น 131 คน ใช้ประชากรทั้งหมดโดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ
ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัย
 สร้างขึ้นเอง

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดพฤติกรรมผู้นำ MSDT (The Management
 Style Diagnosis Test) ประกอบด้วยข้อคำถามในเชิง 3 มิติ ที่ William J.
 Reddin ได้วิเคราะห์รายละเอียดของแต่ละพฤติกรรมนำมาสร้างเป็นคำถาม พร้อม
 ทั้งสร้างตารางวิเคราะห์ลักษณะต่าง ๆ ไว้ 64 ข้อ ซึ่งแปล และเรียบเรียงโดย
 อุกฤษ หิรัญโศ (2520)

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามบางส่วนไปทาง
 ไปรษณีย์ และให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนทางไปรษณีย์ตามที่ผู้วิจัยได้เขียนชื่อ ที่อยู่
 และติดตราไปรษณียากรไว้เรียบร้อยแล้ว แบบสอบถามบางส่วน ผู้วิจัยดำเนินการส่ง
 และติดตามรับคืนด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 4.1 วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละในการจำแนกประชากรตามสถานะภาพ
 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้โดยวิธีการวิเคราะห์ของทฤษฎี
 3 มิติที่ William J.Reddin สร้างไว้เป็นรายบุคคล
 4.3 วิเคราะห์พฤติกรรมภาวะผู้นำโดยการแจกแจงความถี่ และหา
 ค่าร้อยละ

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวัตถุประสงค์
 ของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
 คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

รายการอ้างอิง

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย